

de talrijke verhalen over neonaticide in kranten, op het internet of in gespecialiseerde publicaties misbruikt worden voor het Goede Doel. Een spectaculair instrument in het debat over abortus, religie, sociale opvoeding en voorbehoedsmiddelen). Het kind krijgt in het proces een eigen stem, maar krijgt nergens een naam. Want het kan enkel getuigen van zijn eigen afwezigheid, en boort zich zo een gat in onze beleving.

Excavation, tweede etappe, Nieuwpoorttheater: de operatie

Over een zelfverlossing had ik al gehoord bij de vragenronde in de eerste etappe: een moeder die haar kind eigenhandig ter wereld brengt. In het tweede deel geen bevalling, maar een gefilmde operatie: de verwijdering van een stukje spiegel uit een been. (Reminiscentie aan de lendebevalling van het kindje Jezus in één van de vorige voorstellingen Endless Medication?). Eigenhandig. Gewapend met een scalpel en met een medische kennis gesprokkeld in gesprekken met dokters, snijdt Boulogne in deze videofilm het eigen been open. Spiegelscherf blijkt een cyste te zijn. Sap gutst uit de wonde. Met een pincet wordt eindeloos lang naar de boosdoener gevist, die vervolgens met een stevig snokje uit het weefsel wordt gescheurd. De open wonde wordt ontsmet, en eveneens eigenhandig, met de assistentie van de bereidwillige medewerkers, beetje onhandig toegenaaid. De wondranden schuiven in close-up over elkaar heen. Na de bevalling/zelfoperatie komt in de live appendix de baby opnieuw onder de mensen. Zorgzaam uit een instrumentkist getild, voor ieders vragen opengelegd en uitverkoren.

De kelder is een souterrain. Van boven valt er dus een beetje licht door de ramen. Maar het blijft er altijd wat schemerig en vochtig. De neonlampen krijgen de plek nooit helder. Op de vloer is roodgeschilderd cement gegoten. En in de hoek, naast de verroeste en nooit gebruikte fietsen, de geperforeerde tuinslang en de afgedankte koelkast, staan de vuilnisbakken. Hoge, brede, groene plastic vaten met een deksel. Door de warmte van de brander in dezelfde ruimte is het afval altijd warm, gisterig en geurig. Het is mijn favoriete plek in het huis. Helemaal bovenin de tweede bak liggen twee opgesteven lijfjes, de pootjes opgetrokken, opgerold tegen de kou. De oogjes zijn dof geworden maar de pels glanst nog zachtjes. Weet

niet meer precies hoe lang geleden halfbevoren op de verwarming terug tot leven gebracht, gered uit de decembersneeuw. Ik weet niets van de tussentijd. Tijd is nog niet echt meetbaar. Twee momenten linken zich nog niet altijd noodzakelijk oorzakelijk aan elkaar. Ik ga naar boven. Bovenop de commode in mijn grootmoeders kamer leeg ik het houten juwelenkistje van parelsnoer en gouden ring met ingezette briljantjes in roosmotief. De verkrampte lijfjes op het blauwe fluweel. Ik loop naar buiten. Naar de diepte van de achtertuin die mijn broer sinds kort (en na een voortijdige blootstelling aan *Apocalypse Now*) Vietnam is gaan noemen. Het is het oerwoud waar de Vietcong mijn lievelingspoppen gijzelt en in de beek verdrinkt. Ik begraaft het kistje aan de oever van de Congo. Het zijn mijn eerste oorlogsslachtoffers.

Excavation is niet enkel het verhaal van een gereconstrueerde baby. Door zijn stilzwijgen doet het kind precies wat elk geanimeerd voorwerp in een voorstelling doet. Het zet de verbeelding aan het werk. Het spreekt niet zozeer over zichzelf als wel over de uitgraving in het lijf en de herinnering van de toeschouwer. Moeder en patholoog Marijs Boulogne bouwt in haar reconstructie een houvast, een lokdoos waaraan de kijker zich vastklampt, waarin hij zich verliest. In dat opzicht is bovenstaande herinnering ook helemaal geen antwoord op het verhaal van de voorstelling. De vergelijking tussen *Excavation* en de door verwaarlozing gesmoorde huisdiertjes uit mijn kindertijd is haast onkies om door te trekken. Het enige wat deze anekdote relevant maakt, is het feit dat ik ze me nu pas herinner. En dat het maar één van de vele heldere momenten is, die me bij het bekijken van *Excavation* te binnen vielen. Het is een moment, opgegraven uit een vergeten verleden, als een moeilijk te plaatsen beeld. Relevant omdat het waarschijnlijk het eerste beseft markeert van de onomkeerbaarheid der dingen, van het feit dat elke niet opgenomen verantwoordelijkheid zich inschrijft in een ander leven, in een buiten waar niemand nog langer vat op heeft. Het is een beginnend, vaag bewustzijn van onveiligheid, van een onherbergzaam buiten, dat door de stomme welsprekendheid van ingewanden, hart en longen weer in je verbeelding opduikt. Het is, voor zover ik me herinner, het eerste beeld van gebrek, dat later door veel andere beelden zou worden aangevuld.

Fragment uit het Medisch lexicon van Marijs Boulogne

NEOTENIE

als embryonale kenmerken na de geboorte blijven bestaan

ENCEPHALOCELE POSTERIOR

aangeboren uitstulping van hersenen en hersenvlies quod imaginatio imperium
habeat in humor

ES

dat de verbeelding over onze sappen heerst

ICHTHYOSIS CONGENITA

aangeboren vishuid

NECROSE

versterving

ANAEROOB

zonder zuurstof levend

ADIABATISCH

zonder warmte-uitwisseling

ANISOTROOB

niet in gelijke richtingen

ATROFIE

verkleuring door voedseltekort

DESQUAMATIE

de buitenste huidlagen scheiden zich af in de vorm van schubben

MECONIUM

de groene kleverige pap die in de darmen zit, die lever en gal daar tijdens de groei in de buik hebben opgeslagen, omdat die beter

niet in het vruchtwater terechtkomen

SPHINCTER ANI EXTERNES

voluntary muscle, de spier van de aars

FOETALE HYPOXIE

een zuurstoftekort, kan gedetecteerd worden door de aanwezigheid van meconium

PUBIC SYMPHYSIS

daar waar in het bekken het ene schaambeek samenkomt met het andere.
kan scheuren tijdens de bevalling

CRUS

een algemene term om een lidachtig deel te beschrijven